

UDK: 528.065(045):323.23:395.5:65.012.62:343.367:347.4:57.82:549.389.3:341.
176(4):339.94:061EC

PRIKAZ ČLANKA

KOMISIJA POZDRAVLJA POLITIČKI DOGOVOR O MEHANIZMU ZA OPORAVAK I OTPORNOST

Nakon privremenog odlaganja zbog nesaglasnosti mađarske i poljske vlade, kao i neophodnosti usaglašavanja različitih nivoa vlasti i njihovih procedura, u drugoj polovini decembra 2020. godine usvojen je budžet Evropske unije za period 2021–2027. Pored budžeta, u visini od preko jednog biliona evra (1.074 milijarde), državama članicama na raspolaganju su i dodatna sredstva za oporavak u visini od 750 milijardi evra, koja su usmerena na suzbijanje posledica pandemije kovida 19 i na razvoj prioriternih oblasti (poput zelene ekonomije, digitalizacije itd).¹ Radi se o najvećem stimulativnom paketu usvojenom na nivou Evropske unije u njenoj istoriji.² Usvajanju je prethodio novembarski politički dogovor između Evropskog parlamenta, država članica Unije, Saveta Evropske unije i Evropske komisije.

U osnovi instrumenta namenjenog oporavku evropske ekonomije nalazi se Mehanizam za oporavak i otpornost (*Recovery and Resilience Facility – RRF*), koji predviđa preko 670 milijardi evra u pozajmicama i grantovima za podršku reformama i ulaganjima na teritoriji država članica Evropske unije.³ Ta sredstva mogu imati ključnu ulogu ne samo u obuzdavanju posledica pandemije koronavirusa, već i u stvaranju održivije i otpornije ekonomije koja se sve više zasniva na primeni ekoloških i digitalnih načela i instrumenata. Opseg Mehanizma osmišljen je oko šest oblasti: zelena tranzicija, digitalni preobražaj, pametni, održivi i inkluzivni rast/poslovi, društvena i teritorijalna kohezija, zdravlje i otpornost te politika za decu i mlade.⁴ Kako se Evropska unija obavezala da smanji emisije štetnih gasova za čak

¹ European Council, Long-term EU budget 2021-2027 and recovery package, December 2020, Brussels, <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/the-eu-budget/long-term-eu-budget-2021-2027/> (pristupljeno: 05.02.2021).

² European Commission, Commission welcomes political agreement on Recovery and Resilience Facility (press release), 18 December 2020, Brussels, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2397 (pristupljeno: 05.02.2021).

³ Ibid.

⁴ Ibid.

55% do 2030. godine u poređenju sa 1990. godinom, uslovi korišćenja spomenutih sredstava propisuju da troškovi u visini od najmanje 37% izdataka budu namenjeni investicijama i reformama koji su uklopljeni u klimatske ciljeve Unije, uz pridržavanje načela „suzdržavanja od činjenja štete“ po životnu sredinu.⁵ Što se tiče drugih ciljeva, barem 20% investicija i reformi treba da bude usmereno ka digitalnoj tranziciji, a Unija će unaprediti i načine za podsticanje koordinacije i bliže kohezije u teritorijalnom i drugom pogledu.⁶

Međutim, pored velikih mogućnosti koje spomenuta sredstva nude, postoje i objektivni izazovi, čak i u zapadnoj Evropi. Primera radi, zemlje poput Italije i Španije, koje spadaju među najpogođenije pandemijom, takođe važe i za članice Unije koje, uprkos svojoj veličini, imaju poteškoća u blagovremenom korišćenju velikih evropskih fondova.⁷ Navedeni problem neadekvatne „apsorpcije“ grantova mogao bi postati još vidljiviji u kontekstu pandemije, i to ne samo u spomenutim zemljama.

Izvori

- European Commission, Commission welcomes political agreement on Recovery and Resilience Facility (press release), 18 December 2020, Brussels, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2397 (prvi izvor)
- European Council, Long-term EU budget 2021-2027 and recovery package, December 2020, Brussels, <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/the-eu-budget/long-term-eu-budget-2021-2027/> (dodatni izvor)
- Sam Fleming, Eurogroup chief urges rapid implementation of EU recovery fund, Financial Times, January 2021, <https://www.ft.com/content/24b-46944-be08-4b0d-83a4-f3103b38b2a3> (dodatni izvor).

Preveo i priredio: Dr Miloš M. Petrović

⁵ Ibid.

⁶ Ibid.

⁷ Sam Fleming, Eurogroup chief urges rapid implementation of EU recovery fund, Financial Times, January 2021, <https://www.ft.com/content/24b46944-be08-4b0d-83a4-f3103b38b2a3> (pristupljeno: 05.02.2021).